

نسخه نجات صندوق‌های بازنشستگی؟

پیمان مولوی

جامعه ایران جامعه جوانی است و بازنشستگی زودهنگام برای چنین جامعه‌ای تاثیرات منفی به دنبال دارد. گرچه که می‌دانیم دلیل تصمیم جدید برای افزایش سن بازنشستگی کاهش فشار از دوش صندوق‌های بازنشستگی است؛ اما باید به این نکته هم توجه داشت که صندوق‌های بازنشستگی در ایران عملکرد مناسبی در طول دهه‌های گذشته نداشته‌اند. همه صندوق‌ها از صندوق تامین اجتماعی نیروهای مسلح، صندوق بازنشستگی کشور و سایر صندوق‌های بازنشستگی عملکردشان از کلیت اقتصاد ایران خارج نیست، ظرفیت اقتصاد ایران ظرفیت مشخصی است و نمی‌توان برخلاف جریان آب این حجم از صندوق‌های بازنشستگی هم حرکت کرد. از ابتدا برنامه‌ریزی‌ها در مورد سن بازنشستگی در ایران بسیار اشتباه بود و در یک برهه‌ای سن بازنشستگی افراد به 50 سال یا حتی کمتر از این سن هم رسید که همین مساله اتفاقی خطرناک در نظام تامین اجتماعی بود. در این شرایط بهترین مدیریت هم برای نجات صندوق‌ها ناتوان هستند ضمن آنکه طی سال‌های گذشته شاهد تغییرات بسیار زیادی از سوی این صندوق‌ها بوده‌ایم، البته یک بخشی از این نوع سیاستگذاری در خصوص افزایش سن بازنشستگی به کم کردن فشار از دوش صندوق‌های بازنشستگی برمی‌گردد. اما نکته اینجاست که کمک به صندوق‌های بازنشستگی به رشد اقتصادی ایران وابسته است اگر رشد اقتصادی ادامه داشته باشد، می‌توان به این حمایت‌ها هم امید داشت، اما با این میزان رشد سرمایه و وضعیت تورم موجود و عدم تشکیل سرمایه ثابت نمی‌توان آینده امیدوارکننده‌ای را در حوزه بازنشستگی متصور بود، اما در صورت تصویب این مصوبه در کوتاه‌مدت و میان‌مدت، افزایش سن بازنشستگی و مدت زمان اشتغال بیشتر می‌تواند تاثیر مثبتی روی صندوق‌های بازنشستگی داشته باشد، اما در بلندمدت تغییر زیادی روی این صندوق‌ها ندارد. در کشوری که بخش زیادی از جامعه را دهه شصتی‌ها تشکیل می‌دهند که یک دهه بعد هم وارد سن 50 سالگی می‌شوند.

مسئله نیاز به خدمات درمانی در این افراد افزایش پیدا می‌کند و در صورتی که 5 سال بیشتر این سن به تعویق بیفتد به این معنی است که باید حق بیمه بیشتری هم پرداخت کنند. البته در کشورهای اروپایی

هم سن بازنشستگی و هم سابقه کار بالاست و در امریکا هم به همین ترتیب، اما شرایط این کشورها با ایران قابل قیاس نیست. در این کشورها زمانی که افراد بازنشسته میشوند هم میتوانند همه حق بازنشستگی‌شان را به صورت یکجا دریافت کنند و خودشان سرمایه‌گذاری جداگانه‌ای داشته باشند و هم میتوانند حقوق‌شان را به صورت ماهیانه دریافت کنند و هر دو انتخاب برای‌شان وجود دارد. وضعیت بازنشستگی در ایران با کشورهای دیگر کاملاً متفاوت است. زمانی که تورم در کشوری در طول 20 سال گذشته نزدیک به 2.5 درصد بوده و حقوق بازنشستگان هم 3 هزار دلار است با کشوری مثل ما که 10 میلیون تومان حقوق بازنشستگانش است و در طول سال‌های گذشته با تورم‌های 20 تا 35 درصدی مواجه بوده ساختارهایش زمین تا آسمان فرق و رویکردهای متفاوتی هم دارند و این اتفاق به معنی اضمحلال قدرت خرید بازنشستگان است.

تا 15 سال آینده دهه شصتی‌ها وارد فاز بازنشستگی و دریافت خدمات درمانی میشوند که تغییرات در سن بازنشستگی (کم کردن یا بالا بردن این سن) در نهایت برای سیستم تامین اجتماعی بسیار سخت است، اما برای کم کردن فشار از روی این سیستم تنها راه حل بالا بردن سن بازنشستگان بوده که در برنامه هفتم هم آمده است.

م: : 29 1402